

Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk

Dokumentplassering: I.1.1.7.4-9	Godkjent dato: 21.05.2026	Revideres innen: 21.11.2026	Sist endret: 21.05.2026	Versjon: 1.02
---	-------------------------------------	---------------------------------------	-----------------------------------	-------------------------

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

ENDRINGER FRA FORRIGE VERSJON: Forlenget gyldighet til 21.11.2026

Utarbeidet av: Sørlandet sykehus HF regional plan

Plan ID: [nummer] **Versjon:** [2.0]

Revideres innen dato: 2024

SSHF plan/ lokaltilpassing fra regional plan

Fagansvarlig SSHF: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK

Oppdatert dato: mai, 2024

Oppdatert kunnskapsgrunnlag dato: 2021

FUNKSJONSOMRÅDER (FO)					
1.	Kommunikasjon/sanser	5.	Eliminasjon	9.	Seksualitet/reproduksjon
2.	Kunnskap/utvikling/psykisk	6.	Hud/vev/sår	10.	Sosialt/planlegging av utskriving
3.	Respirasjon/sirkulasjon	7.	Aktivitet/funksjonsstatus	11.	Åndelig/kulturelt/livsstil
4.	Ernæring/væske/elektrolyttbalanse	8.	Smerter/søvn/hvile/velvære	12.	Annet/legedelegerte aktiviteter

FO	SCT	Sykepleiediagnose	SCT	Mål og Intervensjon	Spesifiser	Frekvens/situasjon	Referanse
8	82423001	Kroniske smerte	225911002	I stand til å håndtere smerte			
			1149085006	Tilfreds med smertelindring			
			1137420003	I stand til å kommunisere om smerte			
			397724004	Viser kunnskap om smertebehandling			
			81765008	Ingen smerte			
			816133002	Redusert smertefølelse			
			225399009	Vurdering av smerte			
				Barn og ungdom: Følg prosedyre i EKWeb EKWEB: Smertevurdering og dokumentering - barn og ungdom			
				Bruk av NRS skår. Følg prosedyre i EKWeb EKWEB: Smertevurdering - våkne pasienter - NRS og CAS			

Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Verifisert av: []	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Dok.nr: D59254
---	--	----------------------	--	--------------------------

Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02
-----------------------------	---	--	------------------------------	--	-------------------

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

				Behavioral Pain Scale. Følg prosedyre i EKWeb EKWEB: Behavioral Pain Scale			
			14971000202102	Observasjon av smerte	Kartlegge non-verbale tegn på ubehag		
			370810001	Vurdering av respons på smertebehandling	Behandling som tidligere er gitt		
			18321000202107	Vurdering av utløsende faktor			(4,5)
			710995003	Overvåking av smerte	Kartlegge tidligere smerteopplevelser		(7)
			370813004	Vurdering av filosofiske, kulturelle og åndelige oppfatninger og verdier			(7)
704675005	Utilstrekkelig smertekontroll	1156446004		Viser tilfredsstillende smertekontroll			
			278414003	Håndtering av smerte	Ikke medikamentelle tiltak		
			1231389008	Vurdering av bruk av alternativ behandling	Ikke medikamentell behandling vurderes først		(16, 14,19,26)
			398074008	Behandling med vamepakning			(10,13,28)
			182660006	kuldeterapi			
			8679008	Bruk av transkutan nevrostimulator			(10,17,18,28)
			308447003	Henvvisning til fysioterapeut	Vurderes i samråd		
			1153466003	Undervisning om TENS-utstyr			
			414039005	Avledning			
			46964002	Avledningsterapi	Avledningsteknikker		
			713100000	Undervisning om avledningsterapi	Gi råd om å øve på avledning før det blir aktuelt		
			64299003	Avslapningsterapi			
			386476006	Berøring	Anvende terapeutisk berøring		(21)
			733849003	Sørge for rolige omgivelser			

Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02
-----------------------------	---	--	------------------------------	--	-------------------

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

			1281859005	Opplæring i pusteteknikk for avslapping			
			18629005	Administrering av legemiddel			(6)
			52685006	Administrering av smertestillende	Med jevne mellomrom		
			406172003	Nasal administrasjon av legemiddel			
			431695009	Administrasjon av legemiddel på hud	Plaster, krem		
			386362006	Subkutan administrasjon av legemiddel			
			386358000	Intravenøs administrasjon av legemiddel			
			386356001	Intramuskulær administrasjon av legemiddel			
			287851000202100	Optimalisering av smertehåndtering	PCA, nerveblokkade, botox inj mm		(24,25)
				Palliativ behandling. Anvend hjelpeskjema i EKWeb EKWEB: Palliativ behandling/gult skjema			
				Smerteskjema, overvåking opioder Anvend hjelpeskjema i EKWeb EKWEB: Smerteskjema SSHF			
2	704404001	Mangelfull kunnskap om smertebehandling	397724004	Viser kunnskap om smertebehandling			
			477591000202100	Opplevelse av mestring			
			1156447008	God livskvalitet			
			709481009	Vurdering av kunnskap om smerte			
			371581009	Vurdering av mestring			

		Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk			Side: 4 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

			711023006	Avklaring av holdning til smerter			
			710850009	Vurdering av forventning	Kartlegge forventninger til smertelindring		(2)
			712651001	undervisning om smerte			(19)
			713607003	Fremming av mestringstro			(8,9)
			709503007	Vurdering av livskvalitet	Fremme bedre livskvalitet		(8,9)
			225971008	samarbeid med tverrfaglig team			
			287841000202103	Henvisning til tverrfaglig team	Spesifiser: (Fysioterapeut, smertepoliklinikk)		(27)
			41020000	Undervisning om vektkontroll	Vektreduksjon om det er aktuelt		(30)
8	84229001	Fatigue	1141720008	ingen fatigue			
			1149160000	redusert fatigue			
			719143004	i stand til å ha håp om fremtiden			
			713121000	Håndtering av fatigue			
			1153557000	Undervisning om fatigue			
			387421000202102	Bistand til å balansere aktivitet og hvile			
7	129694002	Risiko for inaktivitet	15411000202101	tilfredsstillende aktivitetsnivå			
			1153547001	Fremming av aktivitetsterapi			
			304549008	Oppmuntring til trening			(10,11,12, 14,15,28)
			304507003	Undervisning om trening			
			308447003	Henvisning til fysioterapeut	Tilrettelagt treningsprogram		
8	130989002	søvnmangel	1137437005	Tilstrekkelig søvn			
			11851000202103	kartlegging av søvn	Søvn mønster, antall timer mm		(6)
			1156687006	tilrettelegging for tilstrekkelig søvn			

		Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk			Side: 5 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier neuro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier neuro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

			733849003	Tilrettelegging for rolige omgivelser			
			52685006	Administrasjon av smertestillende	Før leggetid		
				Se annen VBP: Søvnforstyrrelser			
2	48694002	angst	14851000202101	Ingen angst			
			710841007	vurdering av angst			
			709475001	Vurdering av frykt	Kartlegg		
			710060004	håndtering av angst			
				Se annen VP: Angst			
2	22761000175104	økt risiko for sosial isolasjon	733817003	Redusert sosial isolasjon			
			278081000202108	Forebygging av sosial isolasjon			
			386442002	Fremming av sosialisering			
			315042007	Sosial støtte			
			15961000202105	Kartlegging av sosialt nettverk			
12	66214007	Rusmisbruk	416751004	reduert rusmiddelmisbruk			
			1157031005	ingen rusmiddelmisbruk			
			408934002	vurdering av forebyggende tiltak ved rusmisbruk			
			713106006	Kartlegging for legemiddel- og rusmiddelbruk			(19)
			711008001	Vurdering av abstinens etter substans			
				EKWEB: CIWA-Ar - skåringsverktøy for alkoholabstinens Anvend			
			711116007	Tilrettelegging for recovery etter rusmisbruk	Tilrettelegge for behandling via LAR		
			406185000	traumeterapi	Kartlegg tidligere traumer		

		Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk			Side: 6 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHf regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier neuro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier neuro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

3	129893005	Endret respirasjon	1156330008	Normalt respirasjonssystem			
			304495004	Overvåking av vitale tegn			
				EKWEB: Bruk av NEWS 2 ved SSHF			I Metavision
7	278021000202107	Svekket neurologisk status	278751000202103	Tilfredsstillende neurologisk status			
			182793009	Neurologisk overvåking			
				EKWEB: Alvorlige neurologiske symptomer, veileder - NEV - SSHF Anvend veileder i EKWeb. Observasjoner av alvorlige neurologiske symptomer			
			347671000202108	Observasjon av konsentrasjonsevne			
			12894003	funksjonsvurdering			
2	386816005	Emosjonelle problemer	225658008	Stabilt stemningsleie			
			133921002	Emosjonell støtte			
			440475003	Invitasjon til å uttrykke følelser			
			15101000202108	Validering av følelser			
			386397008	Tilstedeværelse			
			1153548006	Fremming av kognitiv terapi	Anvend kognitive atferdteknikker		(1,29)

Metoderapport Referanser

- Williams, A. C. de C., Fisher, E., Hearn, L., Eccleston, C. (2020). Psychosocial therapies for management of chronic pain (excluding headache) in adults. Hentet fra: Cochrane Library 26.10.2021 [Psychological therapies for the management of chronic pain \(excluding headache\) in adults - Williams, AC de C - 2020 | Cochrane Library](#)
- Tauben, D, Stacey B. R (2020). Approach to the management of chronic non-cancer pain in adults. Hentet fra UpToDate 26.10.2021 [Approach to the management of chronic non-cancer pain in adults - UpToDate](#)
- DeVesty G, Cabrera G, Pravikoff D. (2018). Generalized Anxiety Disorder and Pain. Hentet fra: Nursing Reference Center Plus 26.10.2021 <https://web.p.ebscohost.com/nup/detail/detail?vid=2&sid=35f817aa-9e12-4866-9a0f->

		Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk			Side: 7 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

[1133d4d486ed%40redis&bdata=JnNpdGU9bnVwLWxpdmUmc2NvcGU9c2l0ZQ%3d%3d#AN=T704357&db=nup](https://web.s.ebscohost.com/nup/detail/detail?vid=2&sid=5e0b2d9b-0d95-4c88-b9d6-7d860c9a9286%40redis&bdata=JnNpdGU9bnVwLWxpdmUmc2NvcGU9c2l0ZQ%3d%3d#AN=T704357&db=nup)

4. Ringel-Kulka, T., Ringel, Y. (2021). Assessment of chronic abdominal pain. Hentet fra: BMJ 26.10.2021 [Assessment of chronic abdominal pain.pdf \(bmj.com\)](#)
5. Fenton, B.W. (2021). Chronic pelvic pain in women. Hentet fra: BMJ 26.10.2021 [Chronic pelvic pain in women.pdf \(bmj.com\)](#)
6. Youngwerth, J., Minton, O. (2021). Palliative care. Hentet fra: BMJ 26.10.2021 [Palliative care - Medical information | BMJ Best Practice](#)
7. Tauben, D., Stacey, B.R. (2021). Evaluation of chronic non-cancer pain in adults. Hentet fra: UpToDate 26.10.2021 [Evaluation of chronic non-cancer pain in adults - UpToDate](#)
8. Helsedirektoratet (2021). Ved ordinerings av opioider i behandling av smertetilstander som ikke skyldes aktiv og progredierende kreftsykdom bør den avgrenses til sterke akutte smertetilstander. Hentet fra Helsedirektoratet 26.10.2021 [Ved ordinerings av opioider i behandling av smertetilstander som ikke skyldes aktiv og progredierende kreftsykdom bør den avgrenses til sterke akutte smertetilstander - Helsedirektoratet](#)
9. Nevronel (2021). Nevropatisk smerte. Hentet fra NEVRONEL 26.10.2021 [Nevropatisk smerte - NEL - Neurologiske prosedyrer \(legehandboka.no\)](#)
10. Sharon Richman, S., Karakashian, A.L. (2018). Pain Management: Physical therapy. Hentet fra: Nursing Reference Center Plus 26.10.2021 <https://web.s.ebscohost.com/nup/detail/detail?vid=2&sid=5e0b2d9b-0d95-4c88-b9d6-7d860c9a9286%40redis&bdata=JnNpdGU9bnVwLWxpdmUmc2NvcGU9c2l0ZQ%3d%3d#AN=T703731&db=nup>
11. Karakashian, A.L., Schub, T. (2018). **Pain Management: Neck Pain -- Physical and Occupational** Therapy. Hentet fra Nursing Reference Center Plus 26.10.2021 <https://web.s.ebscohost.com/nup/detail/detail?vid=4&sid=5e0b2d9b-0d95-4c88-b9d6-7d860c9a9286%40redis&bdata=JnNpdGU9bnVwLWxpdmUmc2NvcGU9c2l0ZQ%3d%3d#AN=T704289&db=nup>
12. NEVRONEL (2021). CRPS. Hentet fra Nevronel 26.10.2021 <https://nevrologi.legehandboka.no/handboken/sykdommer/nevromuskulare-sykdommer/sykdommer-og-symptomer/komplekst-regionalt-smertesyndrom-crps/>
13. Chou, R., Atlas, S.J. (2021). Subacute and chronic low back pain: Nonpharmacologic and pharmacologic treatment. Hentet fra: UpTo Date 26.10.2021 [Subacute and chronic low back pain: Nonpharmacologic and pharmacologic treatment - UpToDate](#)
14. Richman, S., Schub, T. (2018). Low back pain: Alternative therapy. Hentet fra Nursing Reference Center Plus 26.10.2021 <https://web.p.ebscohost.com/nup/detail/detail?vid=2&sid=627a9a17-fc28-4fd1-a4c9-0cd915070d40%40redis&bdata=JnNpdGU9bnVwLWxpdmUmc2NvcGU9c2l0ZQ%3d%3d#AN=T703973&db=nup>
15. Richman, S., Karakashian, A. L. (2018). Pain Management: Physical pain. Hentet fra Nursing Reference Center Plus

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk				Side: 8 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

- 26.10.2021 <https://web.p.ebscohost.com/nup/detail/detail?vid=4&sid=627a9a17-fc28-4fd1-a4c9-0cd915070d40%40redis&bdata=JnNpdGU9bnVwLWxpdmUmc2NvcGU9c2l0ZQ%3d%3d#AN=T703731&db=nup>
16. Clauw, D. (2021). Fibromyalgia. Hentet fra: BMJ 26.10.2021 [Fibromyalgia.pdf \(bmj.com\)](#)
 17. Helsedirektoratet (2017). Behandling av sentral smerte etter hjerneslag. Hentet fra: Helsedirektoratet 26.10.2021 [Behandling av sentral smerte etter hjerneslag - Helsedirektoratet](#)
 18. Tauben, D. (2020). Approach to the management of chronic non-cancer pain in adults. Hentet fra: UpToDate 26.10.2021 https://www.uptodate.com/contents/approach-to-the-management-of-chronic-non-cancer-pain-in-adults?search=chronic%20pain&source=search_result&selectedTitle=1~150&usage_type=default&display_rank=1
 19. Tauben, D., Stacey, B. R.(2021). Approach to the management of chronic non-cancer pain in adults Hentet fra UpToDate 26.10.2021 https://www.uptodate.com/contents/pharmacologic-management-of-chronic-non-cancer-pain-in-adults?search=chronic%20pain&source=search_result&selectedTitle=2~150&usage_type=default&display_rank=2
 20. Youngwerth, J., Minton, O. (2021). Palliative care. Hentet fra: BMJ 26.10.2021 <https://bestpractice.bmj.com/topics/en-gb/1020/pdf/1020/Palliative%20care.pdf>
 21. Holle, M. N., Ashley, T. J. (2018) Therapeutic touch and pain. Hentet fra Nursing Reference Center Plus 26.10.2021. <https://web.p.ebscohost.com/nup/detail/detail?vid=2&sid=7fc37226-e6a0-4645-b35f-4e48ff20ba1d%40redis&bdata=JnNpdGU9bnVwLWxpdmUmc2NvcGU9c2l0ZQ%3d%3d#AN=T903262&db=nup>
 22. Helsedirektoratet (2021). Hentet fra Helsedirektoratet 26.10.2021 <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/forerkortveileder/midler-som-kan-pavirke-kjoreevnen-35-37/opioider-ved-langvarig-smertebehandling#51ce96cc-3d4a-429f-a20d-7052fcaedc27-praktisk>
 23. Tauben, D., Stacey, B.R. (2021). Pharmacological management of chronic non-cancer pain in adults. Hentet fra UpTdate 26.10.2021. https://www.uptodate.com/contents/pharmacologic-management-of-chronic-non-cancer-pain-in-adults?search=chronic%20pain&source=search_result&selectedTitle=2~150&usage_type=default&display_rank=2
 24. Chou, R (2021). Subacute and chronic low back pain: Nonsurgical interventional treatment, Hentet fra UpToDate 26.10.2021 https://www.uptodate.com/contents/pharmacologic-management-of-chronic-non-cancer-pain-in-adults?search=chronic%20pain&source=search_result&selectedTitle=2~150&usage_type=default&display_rank=2
 25. Sharon Richman, S., Ashley, T.J. (2018). Neck Pain: Drug therapy. Hentet fra: Nursing reference center plus 26.10.2021 <https://web.p.ebscohost.com/nup/detail/detail?vid=2&sid=ac41b799-e559-4800-aeaf->

		Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk			Side: 9 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

[2a94f0e12711%40redis&bdata=JnNpdGU9bnVwLWxpdmUmc2NvcGU9c2l0ZQ%3d%3d#AN=T704291&db=nup](https://web.p.ebscohost.com/nup/detail/detail?vid=2&sid=a8e83335-f031-4329-992e-77b3be15dfd4%40redis&bdata=JnNpdGU9bnVwLWxpdmUmc2NvcGU9c2l0ZQ%3d%3d#AN=T704291&db=nup)

26. Shugart, K, RN, Woten, M. (2018) Myofascial pain syndrome, managing. Hentet fra Nursing reference center plus 26.10.2021.
<https://web.p.ebscohost.com/nup/detail/detail?vid=2&sid=a8e83335-f031-4329-992e-77b3be15dfd4%40redis&bdata=JnNpdGU9bnVwLWxpdmUmc2NvcGU9c2l0ZQ%3d%3d#AN=T902852&db=nup>
27. Caple, C., Ashley, T.J. (2018) Low back Pain: Rehabilitation. Hentet fra Nursing reference center Plus.
<https://web.p.ebscohost.com/nup/detail/detail?vid=11&sid=a8e83335-f031-4329-992e-77b3be15dfd4%40redis&bdata=JnNpdGU9bnVwLWxpdmUmc2NvcGU9c2l0ZQ%3d%3d#AN=T703971&db=nup>
28. Bjortland, s. (2018). Veileder I fysikalsk medisin og rehabilitering. Hentet fra Helsebiblioteket 26.10.2021. <https://www.helsebiblioteket.no/retningslinjer/fysikalsk-medisin/muskel-og-skjelettplager/smerte>
29. Larsen, C., Lund, M., Øhrberg Krag, M., Tarp, S. (2018). Behandling af kroniske non-maligne smerter. Hentet fra Sundhedsstyrelsen 26.10.2021 <https://www.sst.dk/da/Udgivelser/2017/Rationel-Farmakoterapi-3-2017/Behandling-af-kroniske-non-maligne-smerter>
30. [Cooper L](#), [Ryan CG](#), [Ells LJ](#), [Hamilton S](#), [Atkinson G](#), [Cooper K](#) (2018). Weight loss interventions for adults with overweight/obesity and chronic musculoskeletal pain: a mixed methods systematic review. Hentet fra epistemonikos 26.10.2021
<https://www.epistemonikos.org/en/documents/2412fce22bfb22066a21c3ace10ee2cc1afdd3b4>

Metoderapport

AVGRENSNING OG FORMÅL	
1	<p>Overordnede mål for VP:</p> <p>2023: Overføring av plan Til ICNP. Denne VBP ble opprinnelig utarbeidet og kunnskapsbasert i Helse Sør Øst med NANDA og NIC (N/N). ICNP og N/N er to helt forskjellige kodeverk. Planen ble videre oppdatert i N/N etter overføring til ICNP så overført på nytt.</p> <p>2021: Revisjon av eksisterende VBP</p> <p>Hvordan sikre best mulig sykepleie til voksne pasienter med kroniske/langvarige smerter</p> <p>2019: Overføring til ICNP Denne VBP ble opprinnelig utarbeidet og kunnskapsbasert i Helse Sør Øst med NANDA og NIC (N/N). ICNP og N/N er to helt forskjellige kodeverk.</p>

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk				Side: 10 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

2	<p>2018: Revisjon av eksisterende VBP</p> <p>2014: VBP-ens overordnede mål er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • at pasienten opplever kontroll over egne smerter • at pasienten opplever aksept/forståelse fra omgivelsene • at pasienten opplever smertelindring <p>2018: Hvordan kan sykepleiere kartlegge og ivareta pasienter innlagt i sykehus, med langvarige/kroniske smerter?</p> <p>2014: Hvordan kan sykepleiere på best mulig måte kartlegge og ivareta pasienter med langvarige/kroniske smerter?</p>
	<p>Hvem gjelder VP for (populasjon, pasient):</p> <p>2023:</p> <p>Voksne pasienter med kroniske smerter (både kreft- og ikke-kreftrelaterte) innenfor somatisk og psykisk helsevern.</p> <p>Pasienter med smerter i livets slutfase. Ikke barn, ungdom eller intensivpasienter.</p> <p>2021:</p> <p>Voksne pasienter med kroniske smerter (både kreft- og ikke-kreftrelaterte) innenfor somatisk og psykisk helsevern.</p> <p>Pasienter med smerter i livets slutfase. Ikke barn, ungdom eller intensivpasienter.</p> <p>2018: Barn, ungdom, voksne og eldre pasienter med;</p> <p>Ikke-kreftrelatert smerte (inkluderer kreft-overlevende)</p> <p>Kreftrelatert smerte</p> <p>Smerter i livets slutfase</p> <p>2014: Pasienter med langvarige/kroniske smerter i alle aldre (barn, ungdom, voksne, eldre)</p>

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk				Side: 11 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

INVOLVERING AV INTERESSETER	
3	<p>Navn, tittel og arbeidssted på medlemmer av arbeidsgruppen som har utarbeidet VP-en:</p> <p>2023:</p> <p>Andreas Tveit Halvorsen, Sykepleier/ KDS forvalter SSHF, Klinisk IKT Sørlandet Sykehus Kristiansand</p> <p>Ivana Novoselac, spesialutdannet sykepleier/fagutviklingssykepleier, Nevrologisk avdeling, Sørlandet sykehus Kristiansand</p> <p>2022:</p> <p>Reg.EPJ modernisering HSØ, faggruppe pleieplan overført plan fra ICNP til SNOMED ved Bente Stubberud, onkologisk sykepleier SIVHF</p> <p>2021:</p> <p>Ivana Novoselac, spesialutdannet sykepleier/fagutviklingssykepleier, Nevrologisk avdeling, Sørlandet sykehus Kristiansand</p> <p>Åse Lill Austerheim, slagsykepleier/fagutviklingssykepleier, Sørlandet sykehus Kristiansand</p> <p>2021 lokaltilpasset SSHF:</p> <p>Annika Brandal, SSHF</p> <p>Fjernet ICNP koder som er primitive og fjernet VAR prosedyrer som ikke er tilgjengelig i SSHF</p> <p>Overført til ICNP 2019:</p> <p>Trine Stavseth spesialsykepleier/rådgiver, sentral KDS OUS</p> <p>Marianne Thorbjørnsen, Sykepleier/rådgiver, sentral KDS OUS</p> <p>Marie Furuholmen Raastad fagutviklingssykepleier Nevroklinikken OUS.</p> <p>Alle tre er deltagere i regionalt ICNP prosjekt.</p> <p>Tilpasset og satt i riktig format 2021 som en del av overføringen til ICNP:</p> <p>Annika Brandal, sykepleier SSHF, innleie HSØ</p> <p>Sidsel R. Børmark, HSØ</p> <p>2018:</p>

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk				Side: 12 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

	<p>Kari Sørensen, Fagutviklingssykepleier; OUS Avdeling for Smertebehandling</p> <p>Liv Ida Fuglum Sætre, Sykepleier med videreutdanning i palliasjon; LDS, Hospice Lovisenberg</p> <p>Oddveig Utheim Tallang, Ledende sykepleier; LDS Hospice Lovisenberg</p> <p>Kristin Granseth, spesialsykepleier; OUS Avdeling for Kreftbehandling</p> <p>2014:</p> <p>Kari Sørensen og Maria Berg – spesialsykepleiere med master, Avdeling for smertebehandling, OUS (Kronisk smerte)</p> <p>Kristin Woldestad (leder av gruppen) OUS</p> <p>Eirin Ludvigsen og Maren Falck Lindberg (sykepleiere) LDS</p> <p>Anne Cecilie Strand (intensivspl), Barneintensiv OUS</p> <p>Anja Smeland (fag-og forskninsspl) KAB, OUS (Akutt smerte)</p> <p>Tone Rustøen (forsker) AKU, OUS</p> <p>Liv Fuglum Sætre (sykepleier Hospice) LDS (Kreft smerte)</p>
4	<p>Synspunkter og preferanser fra målgruppen som VP-en gjelder for:</p> <p>2023:</p> <p>Andreas Tveit Halvorsen, Sykepleier/ KDS forvalter SSHF, Klinisk IKT Sørlandet Sykehus Kristiansand</p> <p>Ivana Novoselac, spesialutdannet sykepleier/fagutviklingssykepleier, Nevrologisk avdeling, Sørlandet sykehus Kristiansand</p> <p>2022:</p> <p>Reg.EPJ modernisering HSØ, faggruppe pleieplan overført plan fra ICNP til SNOMED ved Bente Stubberud, onkologisk sykepleier SIVHF</p> <p>2021:</p> <p>Ivana Novoselac, spesialutdannet sykepleier/fagutviklingssykepleier, Nevrologisk avdeling, Sørlandet sykehus Kristiansand</p> <p>Åse Lill Austerheim, slagsykepleier/fagutviklingssykepleier, Sørlandet sykehus Kristiansand</p> <p>2021 lokaltilpasset SSHF:</p>

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk				Side: 13 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

	<p>Annika Brandal, SSHF</p> <p>Fjernet ICNP koder som er primitive og fjernet VAR prosedyrer som ikke er tilgjengelig i SSHF</p> <p>Overført til ICNP 2019:</p> <p>Trine Stavseth spesialsykepleier/rådgiver, sentral KDS OUS</p> <p>Marianne Thorbjørnsen, Sykepleier/rådgiver, sentral KDS OUS</p> <p>Marie Furuholmen Raastad fagutviklingsykepleier Nevroklinikken OUS.</p> <p>Alle tre er deltagere i regionalt ICNP prosjekt.</p> <p>Tilpasset og satt i riktig format 2021 som en del av overføringen til ICNP:</p> <p>Annika Brandal, sykepleier SSHF, innleie HSØ</p> <p>Sidsel R. Børmark, HSØ</p> <p>2018:</p> <p>Kari Sørensen, Fagutviklingsykepleier; OUS Avdeling for Smertebehandling</p> <p>Liv Ida Fuglum Sætre, Sykepleier med videreutdanning i palliasjon; LDS, Hospice Lovisenberg</p> <p>Oddveig Utheim Tallang, Ledende sykepleier; LDS Hospice Lovisenberg</p> <p>Kristin Granseth, spesialsykepleier; OUS Avdeling for Kreftbehandling</p> <p>2014:</p> <p>Kari Sørensen og Maria Berg – spesialsykepleiere med master, Avdeling for smertebehandling, OUS (Kronisk smerte)</p> <p>Kristin Woldestad (leder av gruppen) OUS</p> <p>Eirin Ludvigsen og Maren Falck Lindberg (sykepleiere) LDS</p> <p>Anne Cecilie Strand (intensivspl), Barneintensiv OUS</p> <p>Anja Smeland (fag-og forskninsspl) KAB, OUS (Akutt smerte)</p> <p>Tone Rustøen (forsker) AKU, OUS</p> <p>Liv Fuglum Sætre (sykepleier Hospice) LDS (Kreft smerte)</p>
METODISK NØYAKTIGHET	
5	Systematiske metoder ble benyttet for å søke etter kunnskapsgrunnlaget:

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk				Side: 14 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

	<p>2021: Utført nytt litteratursøk med bibliotekar Henriette Fretheim Viksløkken, Medisinsk bibliotek, SSK.</p> <p>For å unngå altfor lang referanseliste er tidligere benyttet litteratur oppgitt i referanselista som sekundærkilde og merket med nr.1. Aller nyeste forskning (ikke eldre enn 3 år) er oppnevnt fra referansenummer 2. og videre.</p> <p>2018: Litteratursøket er utført av bibliotekar Fredrik Solvang Pettersen ved LDH (se vedlegg)</p> <p>2014: Spesialbibliotekar Elisabeth Svendsen og Hilde Flaatten søkte systematisk etter kunnskap med følgende søkestrategi; se vedlegg</p> <p>I tillegg ble det søkt i PPS – praktiske prosedyrer i sykepleietjenesten</p>
6	<p>Kriterier for utvelgelse av kunnskapsgrunlaget er:</p> <p>2021: Under denne revisjonen er den opprinnelige veiledende behandlingsplan for kronisk smerte hentet i sin helhet fra OUS e-håndbok og det er utført litteratursøk med bibliotekar. Litteratursøk er utført med hjelp av kunnskapspyramide som retningslinje. Funnene som er benyttet i behandlingsplanen er i hovedsak fra funn øverst i pyramiden. Det er benyttet norske og internasjonale retningslinjer, norsk- og engelskspråklige. Benyttet litteratur er ikke eldre enn 3 år, med unntak av NANDA og NIC (godkjent kodeverktøy for sykepleiere) som daterer fra 2003/2006. VAR prosedyrer er sløyfet da SSHF ikke benytter de.</p> <p>Det er ikke brukt ICNP- kodeverktøy i denne versjonen.</p> <p>2019: ICNP har flere muligheter i forhold til NANDA, og vi har derfor satt inn ICNP begreper som dekker ikke-kreftrelaterte smerter. Noen NANDA var overordnet og ICNP er mer spesifisert. Mål er i ICNP kodet som outcomes og det er satt inn noen mål for at diagnoser og mål skal henge sammen. Diagnoser: Fantomsmerter, hud smerter, leddgikt smerter, vaskulær smerter, nevrogen smerter og risiko for depressivt stemningsleie. NIC var overordnet og i ICNP har vi derfor også kodet forordningen opp mot intervensjoner.</p> <p>Vi så det nødvendig å rydde i rekkefølge på VP, vi har lagt inn referanser fra N/N VBP inn i intervensjoner på ICNP</p> <p>2018: Alle funn fra litteratursøket er gjennomgått av minst to personer. Litteraturen som anbefales er gjennomgått av hele gruppen og diskutert i fellesskap.</p> <p>Overordnede nasjonale retningslinjer og veiledere der dette finnes. Internasjonale retningslinjer og relevant litteratur publisert siste 6 år.</p>

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk				Side: 15 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

	<p>2014: Det ble søkt etter norske og internasjonale retningslinjer og enkeltstudier med nordisk og engelsk som språk.</p> <p>Det ble søkt etter retningslinjer og studier gjeldene både barn og voksne</p> <p>Enkeltstudiene ble begrenset fra 2009 til nå.</p>
7	<p>Styrker og svakheter ved kunnskapsgrunnet:</p> <p>2021: Litteratursøk ga et bredt utvalg av forskningsartikler og retningslinjer og det var mulig å gjennomgå</p> <p>alle titler for å utarbeide en kunnskapsbasert veiledende behandlingsplan og det anses som et styrke. Det er oppnevnt 30 referanser i referanselista. Av den grunn er ikke alle referanser fra dokumentasjon av søk oppnevnt i referanselista, selv om alle har blitt lest.</p> <p>Kunnskapsgrunnet er basert på norske og internasjonale retningslinjer funnet øverst i S-pyramiden.</p> <p>Det er av den grunn ikke foretatt kvalitetsvurdering av benyttet litteratur. Benyttet litteratur er utarbeidet av og for helsepersonell og omfatter ikke brukererfaringer/brukermedvirkning.</p> <p>For å gjøre veiledende behandlingsplan brukervennlig og konsis var det gjort en del endringer av den opprinnelige planen. Siden denne planen gjelder voksne pasienter, var alt relatert til barn tatt bort samtidig som alt relatert til intensiv behandling da planen er rettet opp mot pasienter med langvarige smerter på sengepost. Hodepine er ikke inkludert i denne planen siden det allerede finnes en egen veiledende behandlingsplan for hodepine på SSHF. Siden det skal tilstrebes enkelt språk/brukervennlighet i veiledende planer er noen av begrepene i forrige versjonen f.eks (multimodal analgesi) erstattet med en enklere forklaring, siden det er flere andre arbeidsgrupper enn sykepleiere som benytter denne planen (helsefagarbeidere, lærlinger, mm.). Andre typer smertebehandling som epidural, nerveblokkade, botulinumtoksin o.l er slått sammen i en intervensjon for å få et bedre oversikt, poenget er man skal spesifisere det som er aktuelt, og sløyfe unødvendig. Det er lagt til flere andre viktige diagnoser og påfølgende tiltak som risiko for obstipasjon, angst, søvnmangel ol. Alle tiltak som tidligere ble beskrevet under NIC kode nr. 6650 «Overvåkning» samsvarer ikke til beskrivelse av «Overvåkning» (NIC,2006) og er nå slått sammen i en kode nr. 1400 «Behandling ved smerte». Tiltak som «Anvende nasjonal faglig veileder: Bruk av opioider» er sløyet fra planen siden det er noe som faller under arbeidsoppgaver til lege og hører ikke inn i veiledende behandlingsplan for sykepleiere.</p> <p>2018: All litteratur er tilgjengelig på internett med unntak av to bøker (tilgjengelig på Universitetsbiblioteket). Det mangler fortsatt norske retningslinjer for kartlegging av smerte hos premature barn, voksne og eldre – litteraturen det henvises til her, kan ikke nødvendigvis overføres.</p>

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk				Side: 16 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

8	<p>VP er blitt vurdert internt/eksternt av relevante fagressurser (tittel, navn, arbeidssted):</p> <p>2021 Vurdert av arbeidsgruppe i Helseplattformen:</p> <p>Kommentarer:</p> <p>Vurdere navnet på planen, dette er vurdert av forvaltning i HSØ, den nasjonale planen heter derfor: Smerte – kronisk (tidligere: Smerte – kronisk, kreft)</p> <p>Kommentar til intervensjoner, tas med til vurdering ved neste oppdatering av planen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Avslapningsterapi og Anvende avslapningsteknikk: To Intervensjoner er svært like her - vil sykepleierne skille på disse to? Avslapningsterapi og Anvende avslapningsteknikk. Er det mulig å kun ha den ene? • Har livskvalitet - Kan man gradere livskvalitet, burde det være flere mål her? Eks bedret livskvalitet. <p>2018: VBP-en har vært sendt til intern høring i OUS og LDS</p>
ENDRINGER OG ANSVAR	
9	<p>Endringer siden forrige versjon:</p> <p>17.07.24: Oppdatert og tilpasset planen til DIPS arena. EKWEB henvisninger er blitt byttet ut med riktige linker.</p> <p>Arbeid utført av fagsykepleier Stine Lund Tørresvold v/nevrologisk avdeling SSK</p>
10	<p>Tidsplan og ansvarlige personer for oppdatering av VP-en er:</p> <p>Oppdateres innen 3 år.</p>

DOKUMENTASJON AV SØK FOR VEILEDENDE BEHANDLINGSPLAN

Prosedyrens tittel	Veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Smerte, kronisk
Spørsmål fra PICO-skjema	Hvordan gi best mulig omsorg til pasienter med langvarige/kroniske smerter?
Kontakt detaljer prosedyremaker	Navn: Ivana Novoselac, fagsykepleier E-post: Ivana.Ruzic@sshf.no Tlf: 38125352

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk				Side: 17 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

Bibliotekar som utførte eller veiledet søket	Navn: Henriette Fretheim Viksløkken Arbeidssted: Medisinsk bibliote, SSHF, Kristiansand E-post: Henriette.Fretheim.Viksløkken@sshf.no Tlf: 38073832
---	---

Retningslinjer og kliniske oppslagsverk

Database/kilde	Fagprosedyrer som er godkjent i de enkelte helseforetak på fagprosedyrer.no (obligatorisk)
Dato for søk	26.10.2021
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Smerte
Kommentarer	Interskallen nerveblokkade til pasienter med skulder og overarmsoperasjoner - Helsebiblioteket.no

Database/kilde	Nasjonale faglige retningslinjer, veiledere, prioriteringsveiledere og pakkeforløp fra Helsedirektoratet (obligatorisk)
Dato for søk	26.10.2021
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Smerte, kronisk smerte
Kommentarer	Opioider ved langvarig smertebehandling - Helsedirektoratet Ved ordinerings av opioider i behandling av smertetilstander som ikke skyldes aktiv og progredierende kreftsykdom bør den avgrenses til sterke akutte smertetilstander - Helsedirektoratet Behandling av sentral smerte etter hjerneslag - Helsedirektoratet Behandling av sentral smerte etter hjerneslag - Helsedirektoratet Behandling med legemidler ved langvarige TMD-smerter - Helsedirektoratet Øvelser kan ha positiv effekt på funksjon og smerte ved TMD - Helsedirektoratet Lokal behandling med NSAIDs som krem eller gel i behandling av TMD-smerter - Helsedirektoratet Legemidler til behandling av smertefull diabetisk nevropati - Helsedirektoratet

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk				Side: 18 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

	Akupunktur kan gi smertereduksjon ved TMD - Helsedirektoratet
--	---

Database/kilde	UpToDate (obligatorisk)
Dato for søk	26.10.2021
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Chronic pain
Patient Education	Ikke relevant
Kommentarer	Approach to the management of chronic non-cancer pain in adults - UpToDate Pharmacologic management of chronic non-cancer pain in adults - UpToDate Evaluation of chronic non-cancer pain in adults - UpToDate Use of opioids in the management of chronic non-cancer pain - UpToDate Subacute and chronic low back pain: Nonpharmacologic and pharmacologic treatment - UpToDate Chronic pelvic pain in adult females: Evaluation - UpToDate Treatment of chronic non-cancer pain in older adults - UpToDate Subacute and chronic low back pain: Nonsurgical interventional treatment - UpToDate Society guideline links: Chronic pain management - UpToDate

Database/kilde	BMJ Best Practice (obligatorisk)
Dato for søk	26.10.2021
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Chronic pain
Patient leaflets	Ikke relevant
Kommentarer	Chronic pain syndromes - Symptoms, diagnosis and treatment BMJ Best Practice Chronic pelvic pain in women - Symptoms, diagnosis and treatment BMJ Best Practice Assessment of chronic abdominal pain - Differential diagnosis of symptoms BMJ Best Practice Fibromyalgia - Symptoms, diagnosis and treatment BMJ Best Practice Palliative care - Medical information BMJ Best Practice

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk				Side: 19 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

	Complex regional pain syndrome - Symptoms, diagnosis and treatment BMJ Best Practice Degenerative cervical spine disease - Symptoms, diagnosis and treatment BMJ Best Practice
--	---

Database/kilde	Søk eventuelt også i andre kliniske oppslagsverk, f.eks. Nursing Reference Center (Evidence Based Care Sheets, Skills og Patient Handouts) eller avhengig av hva biblioteket abonnerer på. NEVRONEL
Dato for søk	26.10.2021
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Smerte, kronisk smerte
Antall treff	96 (NRC), 96 (Nevronel, ikke tatt pasientinformasjon)
Kommentarer	Pain, Chronic: Nursing Reference Center (ebscohost.com) Case Management: Pain Management: Nursing Reference Center (ebscohost.com) Pain Management: Cognitive Behavioral Therapy: Nursing Reference Center (ebscohost.com) Pain Management: Neck Pain -- Alternative Therapy: Nursing Reference Center (ebscohost.com) Generalized Anxiety Disorder and Pain: Nursing Reference Center (ebscohost.com) Low Back Pain: Alternative Therapy: Nursing Reference Center (ebscohost.com) McGill Pain Questionnaire for Pain Assessment: Nursing Reference Center (ebscohost.com) Low Back Pain: Rehabilitation: Nursing Reference Center (ebscohost.com) Pain Management: Neck Pain -- Physical and Occupational Therapy: Nursing Reference Center (ebscohost.com) Pain Management: Physical Therapy: Nursing Reference Center (ebscohost.com) Neck Pain: Drug Therapy: Nursing Reference Center (ebscohost.com) Myofascial Pain Syndrome (MPS), Managing: Nursing Reference Center (ebscohost.com) Therapeutic Touch and Pain: Nursing Reference Center (ebscohost.com) Nevropatisk smerte - NEL - Nevrologiske prosedyrer (legehandboka.no)

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk				Side: 20 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

	Komplekst regionalt smertesyndrom (CRPS) - NEL - Nevrologiske prosedyrer (legehandboka.no) Bruk av opioider ved behandling av langvarige, non-maligne smertetilstander - NEL - Nevrologiske prosedyrer (legehandboka.no) Polynevropatier med mye smerte - NEL - Nevrologiske prosedyrer (legehandboka.no) Smertebehandling i Norge - NEL - Nevrologiske prosedyrer (legehandboka.no)
--	---

Database/kilde	NICE Guidance (UK) (obligatorisk)
Dato for søk	26.10.2021
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Chronic pain
Kommentarer	Overview Chronic pain (primary and secondary) in over 16s: assessment of all chronic pain and management of chronic primary pain Guidance NICE Overview Deep brain stimulation for refractory chronic pain syndromes (excluding headache) Guidance NICE Overview Senza spinal cord stimulation system for delivering HF10 therapy to treat chronic neuropathic pain Guidance NICE Overview Cannabis-based medicinal products Guidance NICE Overview Neuropathic pain in adults: pharmacological management in non-specialist settings Guidance NICE

Database/kilde	Helsebibliotekets retningslinjer og veiledere
Dato for søk	26.10.2021
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Kronisk smerte
Kommentarer	Oppslagsverk: Smerter (sykehjemshandboka.no) Retningslinjer: Kroniske smertetilstander i vulva og vagina - eMetodebok Kronisk smerte - Veileder i fysikalsk medisin og rehabilitering (helsebiblioteket.no)

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk				Side: 21 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

Database/kilde	Socialstyrelsen, Nationella riktlinjer (SE)
Dato for søk	26.10.2021
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Kronisk smärta
Kommentarer	Smärta - Socialstyrelsen Akut och kronisk smärta - Socialstyrelsen Avancerad smärtbehandling - Socialstyrelsen Kronisk inflammatorisk demyeliniserande polyneuropati - Socialstyrelsen

Database/kilde	Sundhedsstyrelsen, Nationale kliniske retningslinjer (DK)
Dato for søk	26.10.2021
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Kronisk smerte
Kommentarer	Informationsindsats om kroniske smerter - Sundhedsstyrelsen Sundhedsstyrelsen Sundhedsstyrelsen Sundhedsstyrelsen Farmakologisk behandling af kroniske nociceptive smerter - Sundhedsstyrelsen Sundhedsstyrelsen Sundhedsstyrelsen Smerte - Sundhedsstyrelsen Sundhedsstyrelsen Sundhedsstyrelsen Sundhedsstyrelsen

Database/kilde	Center for kliniske retningslinjer (DK)
Dato for søk	26.10.2021
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Smerte (begrenset til 2018)
Kommentarer	Klinisk retningslinje for smertebehandling med stærke opioider til voksne cancerpatienter i palliativt forløb CFKR

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk				Side: 22 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

	Puljefinansieret NKR: Systematisk opfølging af patienter i behandling med opioider for non-maligne smerter CFKR NKR: Opioidbehandling af kroniske non-maligne smerter CFKR
--	---

Database/kilde	Evt. retningslinjesøk i MEDLINE / PubMed Stryk det som ikke passer, legg til en egen boks for hver base hvis du søker i flere.
Dato for søk	26.10.2021
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Ovid MEDLINE(R) and In-Process, In-Data-Review & Other Non-Indexed Citations and Daily <1946 to October 25, 2021> 1exp Chronic Pain/17941 2exp Cancer Pain/1878 3Musculoskeletal Pain/3867 4Pain, Intractable/6285 5Nociceptive Pain/875 6(pain* adj2 (manag* or assess* or measur* or evaluat* or tool* or test* or scal* or recurr* or persist* or chronic*)).kw,tw.146959 71 or 2 or 3 or 4 or 5 or 6158774 8limit 7 to (yr="2018 -Current" and "all adult (19 plus years)" and (croatian or danish or english or norwegian or serbian or swedish) and practice guideline)22
Antall treff	22
Kommentarer	Ovid: Complete Reference Ovid: Complete Reference Ovid: Complete Reference Ovid: Complete Reference Ovid: Complete Reference Ovid: Complete Reference Ovid: Complete Reference Ovid: Complete Reference

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk				Side: 23 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

Database/kilde	The Cochrane Library (obligatorisk)
Dato for søk	26.10.2021
Søkehistorie	IDSearchHits #1chronic pain32773 #2cancer pain19056 #3neuropatic pain100 #4intractable pain1022 #5musculoskeletal pain10306 #6nociceptive pain1705 #7#1 or #2 or #3 or #4 or #5 or #656720 #8pain near/2 (management or assessment or treatment)35449 #9 #7 and #811273 Avgrenset fra 2018.
Antall treff	Cochrane Reviews (135) Clinical Answers (17)
Kommentarer	Transcutaneous electrical nerve stimulation (TENS) for chronic neck pain - Martimbianco, ALC - 2019 Cochrane Library Exercise therapy for chronic low back pain - Hayden, JA - 2021 Cochrane Library Psychological therapies for the management of chronic pain (excluding headache) in adults - Williams, AC de C - 2020 Cochrane Library Interventions for the management of abdominal pain in ulcerative colitis - Sinopoulou, V - 2021 Cochrane Library Clinical answers: What are the benefits and harms of neuromodulators for pain management in people with rheumatoid arthritis? - Edwards, David S - 2012 Cochrane Library What are the effects of professional interventions for general practitioners aimed at improving management of low back pain? - Burch, Jane - 2017 Cochrane Library

Database/kilde	Epistemonikos (obligatorisk)
Dato for søk	26.10.2021
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Full query: (title:((title:(chronic pain) OR abstract:(chronic pain)) OR (title:(cancer pain) OR abstract:(cancer pain)) OR (title:(neuropatic pain) OR abstract:(neuropatic pain)) OR (title:(intractable pain) OR abstract:(intractable

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk				Side: 24 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

	<p> pain)) OR (title:(musculoskeletal pain) OR abstract:(musculoskeletal pain)) OR (title:(nociceptive pain) OR abstract:(nociceptive pain))) OR abstract:((title:(chronic pain) OR abstract:(chronic pain)) OR (title:(cancer pain) OR abstract:(cancer pain)) OR (title:(neuropatic pain) OR abstract:(neuropatic pain)) OR (title:(intractable pain) OR abstract:(intractable pain)) OR (title:(musculoskeletal pain) OR abstract:(musculoskeletal pain)) OR (title:(nociceptive pain) OR abstract:(nociceptive pain)))) AND (title:(pain management) OR abstract:(pain management)) 1) (title:((title:(chronic pain) OR abstract:(chronic pain)) OR (title:(cancer pain) OR abstract:(cancer pain)) OR (title:(neuropatic pain) OR abstract:(neuropatic pain)) OR (title:(intractable pain) OR abstract:(intractable pain)) OR (title:(musculoskeletal pain) OR abstract:(musculoskeletal pain)) OR (title:(nociceptive pain) OR abstract:(nociceptive pain))) OR abstract:((title:(chronic pain) OR abstract:(chronic pain)) OR (title:(cancer pain) OR abstract:(cancer pain)) OR (title:(neuropatic pain) OR abstract:(neuropatic pain)) OR (title:(intractable pain) OR abstract:(intractable pain)) OR (title:(musculoskeletal pain) OR abstract:(musculoskeletal pain)) OR (title:(nociceptive pain) OR abstract:(nociceptive pain)))) 2) AND (title:(pain management) OR abstract:(pain management)) </p>
Antall treff	Broad Synthesis (49) Structured summary (0) Systematic review (794)
Kommentarer	<p> Group and individual telehealth for chronic musculoskeletal pain: A scoping review. (epistemonikos.org) Pain assessment tools for chronic lower limb wounds: A scoping review. (epistemonikos.org) Systematic scoping review of interactions between analgesic drug therapy and mindfulness-based interventions for chronic pain in adults: current evidence and future directions. (epistemonikos.org) Do Decision Aids Benefit Patients with Chronic Musculoskeletal Pain? A Systematic Review. (epistemonikos.org) The short-term impact of combining pain neuroscience education with exercise for chronic musculoskeletal pain: a systematic review and meta-analysis. (epistemonikos.org) Self-efficacy as a prognostic factor and treatment moderator in chronic musculoskeletal pain patients attending pain management programmes: A systematic review. (epistemonikos.org) Pain neuroscience education for adults with chronic musculoskeletal pain: a mixed-methods systematic review and meta-analysis. (epistemonikos.org) Weight loss interventions for adults with overweight/obesity and chronic musculoskeletal pain: a mixed methods systematic review. (epistemonikos.org) </p>

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk				Side: 25 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

	The Use of Botulinum Toxin A as an Adjunctive Therapy in the Management of Chronic Musculoskeletal Pain: A Systematic Review with Meta-Analysis. (epistemonikos.org) Common reported barriers and facilitators for self-management in adults with chronic musculoskeletal pain: A systematic review of qualitative studies. (epistemonikos.org) Natural products as a perspective for cancer pain management: A systematic review. (epistemonikos.org)
--	--

Database/kilde	Folkehelseinstituttet - rapporter og trykksaker
Dato for søk	26.10.2021
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Kronisk smerte
Kommentarer	Forskning om tiltak for å redusere langvarige og hyppige sykefravær i arbeidslivet - FHI Akupunktur for kroniske korsryggsmerter - FHI

PICOSKJEMA VEILEDENDE PLAN

Veiledende Plan: Smerte, kronisk			
Skjemanummer: 1.			
Kontaktperson(er): Ivana Novoselac, fagsykepleier, Nevrologisk avdeling, SSK			
Epost: Ivana.Ruzic@sshf.no			
Problemstilling formuleres som et presist spørsmål. Spørsmålet skal bestå av følgende deler:			
Begrense søk fra 2018? Språk: Norsk, svensk, dansk, engelsk			
Patient/problem	Intervention	Comparison	Outcome
Hvilke pasienter/tilstand/sykdom dreier det seg om?	Hvilken intervensjon/eksposisjon dreier det seg om?	Hva sammenlignes intervensjonen med?	Hvilke resultat/effekter er av interesse?
Fullstendig spørsmål: Hvordan gi best mulig omsorg til pasienter med langvarige/kroniske smerter?			
Hva slags type spørsmål er dette?		Er det aktuelt med søk i Lovdata etter	

		Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk			Side: 26 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

☐ Diagnose	☐ Etiologi	☐ Erfaringer	relevante lover og forskrifter? ☐ Ja ☐ Nei
☐ Prognose	☐ Effekt av tiltak		

Hvilke søkeord er aktuelle for å dekke problemstillingen?

Bruk engelske ord, og pass på å få med alle synonymer. Del opp søkeordene etter hva som gjelder/beskriver pasienten, intervensjonen/eksposisjonen, sammenligningen og utfallet.

P	I	C	O
Person/pasient/problem	Intervensjon/eksposisjon	Evt. sammenligning	Resultat/utfall
Voksne over 18 år Chronic pain management Neuropatic pain Cancer pain Non-cancer Intractable pain Musculoskeletal pain Nociceptive pain	Pharmacological and non pharmacological intervention (TNS) Copings strategies Chronic pain management/treatment Advanced pain treatment Nursing interventions Physiotherapy		Pain evaluation Pain control Coping mechanisms Rehabilitation

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Smerte - Kronisk				Side: 27 Av: 27
Dokument-id: I.1.1.7.4-9	Utarbeidet av: SSHF regional plan, Lokaltilpasset av Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Fagansvarlig: Stine Lund Tørresvold, fagsykepleier nevro SSK	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.02

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

Kryssreferanser

Eksterne referanser